

KLOPAČKA

NA BAŇU KLOPAJÚ, NA ZNÁMOST DÁVAJÚ...

www.geoparkbb.sk



BANSKOBYSTRICKÝ
GEOPARK



september 2009 Informačné noviny verejno-súkromného partnerstva Banskobystrický geomontánný park

ÚVODNÍK

Máme za sebou dovolenkové obdobie, ale v našom území Banskobystrického geomontánného parku sa aj napriek tomu usilovne pracovalo. V tomto čísle novin vám chceme bližšie predstaviť aktivizačnú činnosť v území, ktorá je pre prístup LEADER veľmi dôležitá a nezastupiteľná. Podrobnejšie sa budeme venovať tiež informáciám o tom, kto sa môže uchádzať o finančnú podporu pre svoje projektové zámery a na aké konkrétne činnosti v prípade, že naše verejno-súkromné partnerstvo bude úspešné v 2. kole výziev, pre realizáciu miestnej integrovanej stratégie.

ČO ZNAMENÁ AKTIVIZÁCIA ÚZEMIA V PRAXI?

Miestni manažéri pôsobia priamo v obciach

Základom úspechu rozvoja územia prístupu LEADER je aktívna účasť širokej verejnosti, kľúčových subjektov, organizácií z územia na procese plánovania, rozhodovania a samotnej realizácie rozvojových aktivít. Našou snahou je teda rôznymi formami a aktivitami vás všetkých informovať a získať si záujem o dianie v území.

V rámci partnerstva Banskobystrický geomontánný park sa sformoval tím miestnych manažérov - aktivistov, ktorí pôsobia priamo v obciach. Pomáhajú pri získavaní potrebných údajov pre potreby tvorby dokumentu - integrovanej stratégie územia ale zároveň intenzívne informujú občanov vo svojom okolí o aktivitách, ktoré v rámci „LEADRA“ v území prebiehajú.

Tím miestnych manažérov, ktorých môžete kontaktovať aj vy tvoria:

Meno	kontakty	Pôsobnosť
Ing. Katarína Paprčková	0911 328 122 katarina.paprckova@cbs.sk	Poniky, Medzibrod, Pohronský Bukovec, Hladef, Moštenica
Ing. Miloš Kofaj	0903 514 584 drevimpex@stonline.sk	Lubietová, Brusno, Lučatín, Strelníky, Povrazník
Ing. Pavel Gender	0905 265 784 pavel.gender@gmail.com	Špania Dolina, Harmanec, Dolný Harmanec
Mgr. Michal Kavčák	0915 452 038 michal.apache.kavcak@gmail.com	Kráľiky, Riečka, Tajov, Kordíky
Viera Selecká	0918 593 833 0915886048@orangemail.sk	Selce, Kynceľová, Baláže, Priečhod
Ing. Mária Janovcová Homolová	0918 924 707 maria.homolova@centrum.sk maria.janovcova@gmail.com	Turecká, Staré Hory, Donovaly, Motyčky
Ing. Elena Debnárová	048 47 23 216 tic@slovenskalupca.sk	Slovenská Ľupča, Podkonice, Nemce



Mgr. Michal Kavčák



Ing. Katarína Paprčková, Viera Selecká, Ing. Elena Debnárová



Ing. Mária Janovcová Homolová



Ing. Pavel Gender



Ing. Miloš Kofaj

Čo sa páči v Ponikách najmenším?

Myšlienka Banskobystrického geoparku vznikla z dôvodu potreby tvorby ucelenej ponuky produktov cestovného ruchu s dôrazom na efektívne využitie prírodného a kultúrneho potenciálu v Banskobystrickom okrese. Občianske združenie Banskobystrický geomontánný park sa podujalo v súlade so svojimi dlhodobými cieľmi i na prípravu územia nášho geoparku na prístup LEADER.



Výstava detských prác v Ponikách

V území geoparku prebiehajú v súčasnosti viaceré akcie, ktorých cieľom je informovať obyvateľstvo, verejný sektor aj mimovládne organizácie o myšlienke partnerstva.

V Ponikách sa aktívne zapojila Materská škola. Deti dostali úlohu, namaľovať, čo sa im v ich rodnej dedine najviac páči. Výsledok prekvapil mnohých.

S pomocou šikovných pedagógov vznikli malé umelecké diela. V priestoroch Obecného úradu sme vytvorili nástenku so stručnou informáciou o Banskobystrickom geoparku, ktorú krásne oživila práca detí. Možno by mohli podobné práce vytvoriť i deti v iných obciach a vzájomne by sme si odprezentovali formou putovních výstav krásy Banskobystrického geoparku.

K.Paprčková, miestna manažérka

Vydanie informačných novin je financované z Programu rozvoja vidieka SR 2007 - 2013



Spolufinancované ES



Ministerstvo
ROZVOJA VIDIEKA SR
2007 - 2013

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka:
Európa investujúca do vidieckych oblastí



KLOPAČKA

www.geoparkbb.sk

Do obcí sa vracia život

 Naše obce Kynceľová, Selce, Priechod a Baláže sú súčasťou mikroregiónu, ktorý sa rozprestiera pod majestátnym vrchom, zvaným Panský diel v krásnej prírodnej scenérii. Ľudia tu žijú už od dôb rímskych o čom svedčia nálezy rímskych mincí a šperkov v chránenej archeologickej lokalite Hrádok.

Um, šikovnosť a zručnosť jeho obyvateľov je známy široko - ďaleko, jednak ako dobrých salašníkov - veď na priechodských oštiepkoch si pochutnávali až „hen v Prahe“ a majstrovstvo selčianskych murárov je vidieť nielen v samotnej obci, ale aj blízkom, či ďalekom okolí.

Pod Panským dielom sa narodili a vyrástli takí veľikáni ako napr.: hudobný skladateľ, pedagóg, národný umelec, profesor **Andrej Očenás**, či učiteľ, spisovateľ, redaktor **Anton Emanuel Timko** (a ďalší významní dejatelia).

Ale nielen prácou je človek živý - k životu patrí aj radosť a zábava. Tohto hesla sa veru naši dedinčania pridriavajú, veď každá obec má okrem priebežných akcií „svoje radosti“, odohrávajúce sa počas leta. Všade je to o niečom inom, ale tá „radosť“ je rovnaká.

Začíname v Selciach hneď začiatkom leta „Kutliarskymi špecialitami“, pokračujeme Folkórnymi slávnosťami v Priechode, či Dňami obce v Balážoch a vyvrcholením je Fyziolňová párty v Kynceľovej.

Do obcí sa vracia aj kultúrne dedičstvo, ktoré predstavili folklórnym podujatím v Priechode pod názvom „Čuô sa staô v tom Priechode“, v nedeľu 2. augusta.



Folklorne slávnosti v Priechode

Protagonistami boli všetky vekové kategórie od škôlkárov až po seniorov. Stretli sa tu vyznávači folkóru z blízka i z ďaleka, spievali a tancovali tu Detvanci, Baločkári, Nitrania, Malachovčania a samozrejme domáci Priechoďania.

Všetko sa odohrávalo na futbalovom ihrisku, vybudovanom za dedinu v príjemnej, tichej a krásnej dolinke. Aj tu som obdivovala už spomínaný um a zručnosť obyvateľov, pretože „tento štadión“ s príslušnými praktickými (aj občerstvovacími) objektami je vybudovaný ako viacúčelový.

Že sú Priechoďania dobrí hostitelia dokázali bohatou ponukou domácich špecialít ako napr. výborný baraní guľás, už spomínané oštiepky, údený či čerstvý ovčí syr a tiež niečo na zhasenie smádu. V tejto príjemnej atmosfére sa nám dobre objasňovali možnosti rozvoja aj tohto regiónu prístupom LEADER, čo dopĺňali aj naše propagačné materiály, ktoré sme záujemcom s radosťou venovali. Spev a tanec sa niesol dolinou do neskorého večera a po krátkej prestávke pokračoval ľudovou veselnicou do skorých ranných hodín.

Viera Selecká, miestna manažérka

V Ľubietovej si pripomenuli slávu banského mesta

 OZ Hrb Ľubietová v spolupráci s Obcou Ľubietová usporiadala 4. augusta 2009 koncertné podujatie na počesť slávy privilegovaného banského kráľovského mesta Ľubietová. Na podujatí v evanjelickom kostole vystúpilo koncertné duo Oľga Procházková a František Šmíd, sopranistka, sólistka opery Slezského divadla v Opavě. Koncertné podujatie bolo zároveň usporiadané v rámci rozvoja územia Banskobystrického geomontánneho parku prístupom LEADER. Mestské výsady udelil Ľubietovej kráľ Ľudovít Veľký roku 1379



Hostia podujatia



Koncertné podujatie v evanjelickom kostole v Ľubietovej

a obdaril ju predbežnými slobodami. Slávu privilegovaného banského mesta prinieslo Ľubietovej bohatstvo rúd. Dejiny Ľubietovej sú od najstarších čias nerozlučne späté s dejinami baníctva a hutníctva. Najväčšiu slávu jej v minulosti priniesla ťažba a spracovanie medených rúd. V neskoršom období sa Ľubietová

preslávila remeselníctvom, kde na starú tradíciu nadviazalo hlavne hrnčiarstvo vďaka výskytu kvalitnej hrnčiarskej hliny. Aj takouto krátkou zmienkou si Ľubietová pripomenula slávu banského mesta Ľubietová.

M. Kolaj, miestny manažér

„Fizolňový deň“ v Kynceľovej

Fizolňa - tak nazývajú Kynceľovčania všetkým nám známu a skvelú plodinu – fazuľu. A keďže sa vraj v Kynceľovej fazuľi darí rozhodli sa jej venovať jeden deň v roku. Tým dňom v tomto roku bola sobota piateho septembra – kedy obec



Hodnotiacia komisia v akcii



Víťazky súťaže

usporiadala tretí ročník súťaže vo varení fazule pod názvom „Fizolňový deň“. Do súťaže sa prihlásilo 11 družstiev, kuchárov a kuchárky z okolitých obcí - Seliec, Priechoda a Balážov, tiež z mesta Banská Bystrica a samozrejme domáci kuchári - Kynceľovčania. Varilo sa vonku v kotlíkoch a už na poludnie to tam

rozvoniavalo nielen dymom zo suchého dreva, ale najmä vôňami ingrediencií dráždiacimi chuťové poháriky. Varilo sa asi tak dve a pol hodiny a potom zasadla porota. Koštovali, hodnotili a zasa koštovali, radili sa až dospeli k verdiktu. Najlepšiu fazuľovicu uvarili skúsené kuchárky zo Seliec. Po odovzdaní cien sa uvarené pochúťky podávali účastníkom fazuľu oslavujúceho odpoľudnia. Na dobrej chuti konzumentom určite pridali aj účinkujúci bohatého a pestrého programu. Uviedli sa tu šermiari, folkloristi, moderní tanečníci, vyhrávala rómska kapela a predstavil sa aj úspešný „superstarista“ Robo Šimko so svojou kapelou. Komu to ešte nestačilo mohol sa vytančovať pri disko hudbe až do rána. Bol to skvelý Fizolňový deň

Viera Selecká, miestna manažérka

Oslavy 65. výročia SNP v obci Turecká

Ako každý rok, aj tento rok pripravila obec Turecká v spolupráci s obcou Motyčky spoločensko-športový program



Rozprávkové postavy v rozprávkovom lese

pri príležitosti osláv 65. výročia SNP v sobotu 29. augusta 2009.

Počas športového dňa súťažiaci absolvovali preteky Cyklokross a Kross, deti zase „Cestu rozprávkovým lesom“. Pre všetkých bolo pripravené občerstvenie, guláš a večer začal zapálením vatry. Podujatie opäť malo príjemnú atmosféru, a dalo návštevníkom príležitosť sa spolu stretnúť, zabaviť ale aj si pripomenúť významné udalosti našej histórie.

*miestna manažérka:
Ing. Mária Janovcová Homolová*



Štart cyklokrossu

OS 4 LEADER PODPORUJE REALIZÁCIU MIESTNYCH ROZVOJOVÝCH ZÁMEROV

Ako získať finančnú podporu „z LEADRA“ pre subjekty z územia?

Finančná podpora vidieckych rozvojových aktivít prostredníctvom prístupu LEADER prebieha v dvoch úrovniach.

V prvej fáze verejno-súkromné partnerstvo pôsobí na vymedzenom území, v našom prípade občianske združenie Banskobystrický geomontánny park (BBGMP) pôsobí na území 28 obcí spracuje rozvojový dokument – miestnu integrovanú stratégiu rozvoja, s ktorou sa bude uchádzať o finančnú podporu pre jej realizáciu.

Na základe vyhlásenej výzvy, BBGMP predloží spracovanú stratégiu na hodnotenie do 15.1.2010 v snahe uspieť v súťaži medzi ďalšími partnerstvami na Slovensku.

Ak budeme úspešní, naše partnerstvo získa štatút Miestne akčnej skupiny a tým aj finančný balík na realizáciu

naplánuvanej integrovanej stratégie.

V druhej fáze, po získaní štatútu miestnej akčnej skupiny, verejno-súkromné partnerstvo bude realizovať svoju integrovanú stratégiu tým, že bude vyhlasovať výzvy na jednotlivé opatrenia stratégie pre subjekty pôsobiace v území verejno-súkromného partnerstva. Podnikatelia, obce, poľnohospodári z územia sa budú môcť projektmi uchádzať o finančnú podporu svojich zámerov u verejno-súkromného partnerstva, v našom prípade u BBGMP.

Aké aktivity podporuje LEADER?

V rámci LEADRA je možné financovať viaceré aktivity.

1. Aktivity na podporu diverzifikácie poľnohospodárskych činností

Investície do rekreačných a ubytovacích zariadení

Rekonštrukcia poľnohospodárskych objektov na agroturistické objekty
Investície do rekonštrukcie, modernizácie výrobných a predajných objektov

pre výrobu nepoľnohospodárskeho charakteru
Investície do areálov pre rozvoj relaxačných a rekreačných činností

Konečný prijímateľ:

Právnické a fyzické osoby podnikajúce v poľnohospodárstve, ktorých podiel ročných tržieb z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách sú min. 30%

2. Aktivity na podporu činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu

A) Rekonštrukcia a modernizácia nízko kapacitného ubytovania do 10 lôžok
Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia kempingového ubytovania

Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia doplnkových relaxačných zariadení

B) Marketing služieb cestovného ruchu

Konečný prijímateľ:

A) Fyzické osoby oprávnené podnikáť v oblasti cestovného ruchu alebo poľnohospodári, ktorých podiel ročných



tržieb z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách je max. 30%
B) Právnické osoby združujúce subjekty pôsobiace v oblasti cestovného ruchu

3. Vzdelávanie a informovanie

Vzdelávacie aktivity určené pre miestne subjekty zamerané na získavanie vedomostí a zručností súvisiacich s aktivitami podporovanými z PRV
Informačné aktivity určené pre miestne subjekty zamerané na šírenie informácií

súvisiacich s aktivitami podporovanými z PRV

Konečný prijímateľ:

Subjekty pôsobiace v oblasti poskytovania vzdelávacích a informačných služieb (štátne, príspevkové, rozpočtové organizácie, MVO)

4. Aktivity pre podporu obnovy a rozvoja obcí

Príprava PHSR
Výstavba, rekonštrukcia cyklotrás,

náučných chodníkov

Rekonštrukcia a modernizácia obecných stavieb, objektov spoločenského významu a miestnej technickej infraštruktúry

Konečný prijímateľ:

Obce a mestá zahrnuté do územia MAS

V rámci procesu plánovania a tvorby stratégie sa rozhodne, ktoré z uvedených aktivít sú pre územie potrebné a budú v stratégii zadefinované.

NADNÁRODNÁ PARTNERSKÁ SPOLUPRÁCA NÁM POMÔŽE

Študijná cesta – exkurzia v EÚ geoparku a LAG Vulkaneifel Nemecko

V dňoch 15.9. - 19.9.2009 Banskobystrický geomontánný park organizoval študijnú cestu do nemeckého geoparku Vulkaneifel. Cieľom exkurzie bolo získať cenné informácie o fungovaní a rozvoji európskych geoparkov, vymeniť si skúsenosti pri budovaní verejnosúkromného partnerstva ako miestna akčná skupina, pretože LAG Vulkaneifel ako jedna z nich pôsobí.

mit Määrchenroute, Maare-Mosel-Radweg, Mühlsteinhöhlen, Gerolstein-Roth, Mineralquellen, Manderscheid mit Burgen, Meerfeld-Mosenberg Vulkankomplex, Kaltwassergeysir Wallenborn a iných zaujímavostí.

Program študijnej cesty zahŕňal návštevu viacerých geologicky zaujímavých prírodných úkazov - celá oblasť

starat' a ktoré zabezpečí trvaloudržateľný rozvoj nášho vidieckeho územia.

Študijná cesta mala pozitívny vplyv na prítomných zástupcov budúcej MAS. Bola významným prínosom nielen získaním nových prístupov, ale aj porovnaním práce pri budovaní nášho geoparku.

Cesta do Nemecka bola ďaleká a náročná ale skúsenosti, ktoré sme získali za to stáli. Tešíme sa na ďalšie možnosti získavania skúseností z iných geoparkov aj ako miestnych akčných skupín doma aj v zahraničí.

Mgr. Michal Kavčák, Ing. Katarína Paprčková, miestni manažéri



Skvelá slovenská skupina

Cesty sa zúčastnili zástupcovia manažmentu verejnej správy ako aj podnikatelia, občianske iniciatívy a rôzni odborníci.

Program cesty bol pestrý. Hneď po príchode do mestečka Gerolstein nasledovala cesta náučným chodníkom na Munterlay-Felsen, čo je vyhliadkové miesto nad mestom ktoré vzniklo tektonickou činnosťou. Druhý deň sme sa presunuli do mesta Daun, kde nasledovalo školenie slovenskej expedície v budove Krajskej správy. Osobne všetkých privítal jej predseda Heinz Onnertz. Následne sa nám venovali Dr. Andreas Schüller, výrobný riaditeľ geoparku Vulkaneifel a Martina Müllerová, zástupca LAGu (MAS) Vulkaneifel. Dr. Schüller predstavil územie geoparku Vulkaneifel a fungovanie LOCALE AKTIONSGRUPPE (LAG) Vulkaneifel (naša Miestna Akčná Skupina-MAS). V rámci študijného dňa sme navštívili múzeum Eifel-Vulkan v meste Daun a informačnú kanceláriu geoparku. Exkurzia pokračovala cestou k Dauner Maaren (3 krátery vyhasnutého vulkánu) a k Dronkenturm. Tretí deň pokračoval prehliadkou geoparku, jeho najzaujímavejších miest ako: Vulkanhaus Strohn mit Vulkanerlebnispfad, Holzmaar

Vulkaneifel leží na tektonickom zlome.

Záver:

Väčšina z nás sa zhodla na to, že Banskobystrický geopark má dostatok prírodného bohatstva ako aj bohatú banskú minulosť na to, aby bol zaradený do siete európskych geoparkov. V čom sa musíme zlepšiť je starostlivosť o životné prostredie, infraštruktúra, služby a manažment celého územia.

Práve medzikultúrny dialóg nám môže pomôcť pri naštartovaní budovania nášho geoparku zdola nahor tak, aby sme o niekoľko rokov my všetci vnímali Banskobystrický geopark ako naše vlastné dielo, o ktoré sa chceme



I. Kavčáková a Dr. Schüller počas školiaceho dňa



Vulkán bomba - exponát v prírode

SLOVNÍČEK

Konečný prijímateľ

Predkladateľ projektu v rámci integrovanej stratégie

PHSR

Plán hospodársko-sociálneho rozvoja

MVO

Mimovládna organizácia

PRISPEJTE AJ VY

K obsahu novín či internetovej stránky môžete prispieť aj vy.

Príspevky a fotografie zo života vo vašej obci a okolí môžete zasielať e-mailom na adresu: tic@slovenskalupca.sk, p. Debnárová



Informačné noviny vydáva občianske združenie

Banskobystrický geomontánný park v náklade 1000 ks.

Nepredajné.